

Sivistyksen- ja hyvinvoinnin valiokunnan 15.4.2026 kannanotto pohjaesitykseen kunnanhallitukselle

Kunnanhallitus 2.2.2026 § 20 kokouksessaan päätti pyytää sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan kannan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelusuunnitelman pohjaehdotukseen.

Palvelusuunnitelman jatkovalmistelun pohjaehdotukseen sisältyy seuraavat kohdat:

- Tarkastellaan oppilaaksiottoalueiden määrän vähentämistä yhdeksi.
- Tarkastellaan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilankäytön tiivistämistä ja pienimpien yksiköiden (Herrala, Koulurinne) lakkauttamista.
- Tarkastellaan joidenkin päiväkotien investointitarpeiden poistamista siirtämällä päivähoidon tiloja koulujen yhteyteen.
- Tarkastellaan oppilaiden yhtenäisemmän koulupolun mahdollistamista.
- Tarkastellaan Heinsuon koulun muodostamista 0–9 lk. kouluksi, jolloin Salpakankaalle muodostuisi kaksi yhtenäiskoulua.
- Tarkastellaan valmisteilla olevan erillisselvityksen pohjalta alkuluokkatoiminnan ja oppimisen tuen järjestämistä

Kunnanhallituksen pyytämään sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan kannanottoon on otettu kantaa pyydettyyn pohjaesityksen valmisteluun.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelusuunnitelman osalta oppilaaksiottoalueiden määrää tulisi vähentää kuudesta yhteen oppilasottoalueeseen, jotta tulevaisuudessa pystyttäisiin paremmin ohjaamaan oppilasvirtoja kunnan alueella. Oppilasmäärien laskiessa on tärkeää, että kaikille kouluille pystytään ohjaamaan tarkoituksenmukainen määrä koulutulokkaita. Yhdessä oppilaaksiottoalueessa lähikouluksi osoitetaan ensisijaisesti koulu, johon ei tarvitse järjestää koululaiskuljetusta. Yhdessä oppilasottoalueessa Maakansan ja Vesikansan osalta yhtenäistä ohjausta tehdään vain erityisopetusryhmien osalta. Ohjauksen osalta on tärkeää, että esioppilas pystyy aloittamaan koulun samassa yksikössä.

Oppilasmäärien laskiessa on koulujen tiloihin mahdollista sijoittaa varhaiskasvatuksen lapsia. Nostavan, Kalliolan ja Pyhäniemen kouluille voidaan sijoittaa varhaiskasvatussyksikkö nykyisiin koulun tiloihin osana tilankäytön tiivistämistä. Valmistelun pohjana olisi lukuvuoden 2027-2028 alku. Nostavan koulu pystyy olemaan myös vastaanottava koulu nykyisten Herralan koulun oppilaiden osalta. Herralan varhaiskasvatuksen ja 0-4 luokkien siirtäminen mahdollistaa tarkoituksenmukaisemmat ikäluokkaryhmät. Nostavan koululle ei tarvitse muodostaa yhdysluokkia vaan oppilaat saavat oman vuosiluokan ryhmässä. Muutoksessa

Nostavan varhaiskasvatukselle tilat puukoululla olisivat myös tarkoituksenmukaisemmat kuin nykyiset tilat. Varhaiskasvatuksen tiloissa pitää olla kapasiteettiä myös vastaanottamaan alueen mahdolliset muuttajat.

Pohjaesityksen mukaisesti Nostavan ja Pyhäniemen koulujen muutoksessa perusopetuksen luokka-asteiden tulisi olla 1–4 kyseisillä kouluilla. Vastaanottavien koulujen tilat (Heinsuo, Salpakangas) on suunniteltu siten, että 5–6 luokkalaisten opetus pystytään järjestämään parhaiten niissä tiloissa. Nostavan koulun muutoksessa, joka pitää sisällään sekä Herralan lakkauttamisen että 5–6-luokkalaisten palauttamisen aiheuttaisi sen, että varhaiskasvatuksen yksikön lapset joudutaan sijoittamaan pois Nostavan alueelta. Jotta varhaiskasvatusikäisten lasten sijoittuminen Nostavalle edelleen mahdollistuisi, tarkoittaisi se, että alueelle tarvittaisiin lisärakennus varhaiskasvatusyksikölle.

Kalliolan koulu on elinkaarikoulu, jonka oppilasmäärät ovat myös laskevat. Laskeva oppilasmäärä mahdollistaa viereisen varhaiskasvatusyksikön sijoittamisen koulun ensimmäiseen kerrokseen. Muutos mahdollistaa kuitenkin koulun mahdollisuuden ottaa vastaan alueen muuttoliikkeen vaikutukset. Muutokset voidaan toteuttaa aikaisintaan 1.8.2027 lähtien.

Oppilaiden yhtenäinen koulupolku mahdollistuu avaamalla Heinsuon koulun tilat esiopetuksesta lähtien yhdeksänteen luokkaan asti. Kuntakeskuksen oppilasmäärät ja alueelle ohjattavat 5–7-luokkien oppilaat sijoittuisivat tasaisemmin kahden yhtenäiskoulun välille ja erillisiä oppilassiirtoja Salpakankaan koulun viidesluokkalaisille ei tarvitsisi tehdä oppilaan koulupolun aikana. Yhden yläkoulun mallia tulee tarkastella silloin kun maakansan yläkoululaisten kokonaismäärän laskun johdosta yläkoulun aloittavat vuosiluokat ovat alle 100 oppilasta.

Suunnitelman mukaan lukuvuoden alusta 2027 Heinsuon koululla aloittaisi uusi esiopetuksen ja koulutulokkaiden ryhmä. Vaiheittain Heinsuon koulusta tulisi 0-9 -luokkien yhtenäiskoulu, kuten Salpakankaan koulu on jo. Kyseisessä mallilla kuntakeskuksessa oppilailla ja huoltajilla olisi parempi ennakkotieto ala- ja yläkoulun koulupolusta. Esiopetuksen oppilaat toimivat ja ovat toimineet Hollolassa kaikilla kouluilla koulujen tiloissa ilman erityisiä tilaratkaisuja, eivätkä Heinsuon tilat tee poikkeusta tästä. Lapset tekevät toiminnan, eivätkä seinät. Pohjaesityksen pohjana on, ettei esioppilaiden ei tarvitse vaihtaa yksikköä vaan tarjotaan yhtenäinen koulupolku. Hyvällä pihasuunnittelulla tulee vastata koulun ikärakenteen muutokseen ja koululaiskuljetus- ja saattoliikenteeseen.

Esiopetuspaikka määriteltäisiin niin, että oppilas voi aloittaa koulun samassa tutussa rakennuksessa. Alkuluokkaopetuksen osalta lähtökohtana tulee olla lapsen etu ja se, että lapsi saa tarvitsemansa tuen koulupolun alussa. Järjestämisen osalta pitää huomioida henkilöstörakenne ja palveluiden välinen yhteistyö toiminnan

toteutuksessa. Nykyistä 0–2 - rakennetta pidetään vaihtoehtoisista toimivimpana ja pedagogisesti tarkoituksenmukaisimpana mallina. Se tukee luontevasti lasten siirtymää esiopetuksesta koululaiseksi sekä mahdollistaa joustavan etenemisen lasten yksilöllisten valmiuksien mukaisesti. Mallia pidetään myös toiminnallisesti vakiintuneena ja kokonaisuutena hyvin perusteltuna ratkaisuna alkuluokkatoiminnan järjestämiseen. Alkuluokkatoiminnan henkilöstöresurssin muutokset tapahtuvat lukuvuosittain. Alkuluokkatoiminnan jatkaminen edellyttää tehokkaampaa työnjakoa ja toiminnan resurssointia esiopetuksen opettajien ja alkuopettajien kesken.

Oppimisen tuen osalta 1.8.2025 voimaan tullut lakimuutos tuo jo muutoksen toimintaan. Muutosta haetaan ryhmien luokkarakenteeseen ja siihen, miten ryhmiin ohjaututaan tulevaisuudessa. Vaativan tuen esiopetus voidaan aloittaa jo 1.8.2026 Kankaan koulun uusissa tiloissa. Tällä vastataan lain edellyttämään lapsikohtaiseen tukitoimeen, jossa esioppilas saa erityisopettajan opetusta pienryhmässä kokoaikaisesti. Opetuksen järjestäjän varmistamat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt antavat perustan tuen tarkoituksenmukaiselle toteuttamiselle osana kaikkea esi- ja perusopetuksen toimintaa.

Ensisijaisesti tarjotaan ryhmäkohtaisia tukimuotoja, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta sekä erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Tuki annetaan oppilaalle inklusiivisten periaatteiden mukaisesti ensisijaisesti omassa opetusryhmässä. Oppilaskohtaisena tukena erityisopettajan antamaa opetusta järjestetään kaikilla kouluilla. Lain velvoittamaa erityisluokan- tai erityisopettajan opetuksen antamista pienryhmässä vahvistetaan jatkossa ohjaamalla olevassa olevaa erityisopettajien resurssia enemmän tämän tuen antamiseen. Lisäksi erityisluokkaopetusta järjestetään edelleen Kalliolan, Hämeenkosken, Salpakankaan, Heinsuon ja Kankaan kouluissa.

Koulurinteen yksikkö on sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan perustama väliaikainen yksikkö, joka perustettiin vastaamaan kuntakeskuksen paikkatarpeeseen. Yksikön päätyminen on hyvä toteuttaa toimintakauden 2026-2027 aikana, jotta yksikössä olevat lapset pystytään sijoittamaan olemassa oleviin yksiköihin.